

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 27Cb/271/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1118214984
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Krajčí
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2021:1118214984.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I sudcom JUDr. Milanom Krajčim v spore žalobcu: Agroenergo SK s.r.o., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava - mestská časť Nové Mesto, IČO: 36 776 068, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Veronika Kubříková, PhD., s.r.o., so sídlom Martinčekova 13, 821 01 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 50 361 368, proti žalovaným: 1/ Západoslovenská energetika, a.s., so sídlom Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO: 35 823 551, 2/ Západoslovenská distribučná, a.s., so sídlom Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO: 36 361 518, zastúpeným advokátskou kanceláriou ius aegis s. r. o., so sídlom Nedbalova 12, 811 01 Bratislava, IČO: 36 857 203, o určenie vzniku práva na uplatnenie podpory výroby elektriny, takto

rozhodol:

- I. Konanie voči žalovanému 1/ zastavuje.
- II. Žalobu voči žalovanému 2/ zamietá.
- III. Žalovaný 1/ má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
- IV. Žalovaný 2/ má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

Žalobca sa žalobou z 11. septembra 2018 domáhal, aby súd určil, že žalobcovi ako výrobcovi elektriny v technologickom zariadení SO 6.1KGJ 1 MW pre kombinovanú výrobu elektrickej energie a tepla s elektrickým výkonom 999 kWel. a tepelným výkonom 1214 kWt, ktoré sa nachádza na adrese Mochovská cesta, priemyselný park JUH - Geňa, na pozemkoch parc. č. KN-C 12643/77, 12643/73 v k. ú. Levice, vzniklo právo na podporu vo forme doplatku na elektrinu vyrobenú v rokoch 2017 a 2018 podľa § 3 ods. 1 písm. c/ a § 4 ods. 1 písm. c/ zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon o OZE“).

2. Svoju žalobu žalobca odôvodnil tým, že pokiaľ ide o nárok na podporu na rok 2017, tento si uplatnil počas kolaudačného konania, a to ihneď po tom, ako mohol predpokladať, kedy by mohlo byť zariadenie uvedené do prevádzky. Oznámenie podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE vyhotovil s dátumom 10. decembra 2016 a bolo odoslané žalovanému 2/. Ako predpokladaný termín času uvedenia do prevádzky označil žalobca dátum 21. decembra 2016. Je pravdou, že predmetné oznámenie nedoručil žalobca v lehote 30 dní pred uvedením zariadenia do prevádzky, avšak túto lehotu nebolo možné dodržať z objektívnych dôvodov, keďže nebolo možné predpokladať, kedy budú úspešne ukončené funkčné skúšky zariadenia, resp. kedy nadobudne právoplatnosť kolaudačné rozhodnutie, a teda, kedy sa bude môcť zariadenie považované za uvedené do prevádzky. Žalovaný 2/ oznámil dňa 19. marca 2018 žalobcovi, že mu nemôže byť v roku 2017 vyplácaná podpora doplatkom z dôvodu nesplnenia povinnosti podľa ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o OZE.

2.1. Vo vzťahu k nároku k nároku na podporu za rok 2018 žalobca uviedol, že oznámenie podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE vyhotovil s dátumom 14. augusta 2017. Predmetné oznámenie bolo odoslané žalovanému 2/ na poštovú prepravu dňa 15. augusta 2017 a toho istého dňa aj na elektronickú adresu žalovaného 2/ <vyroba.doplatok@zsdisk.sk>. Žalovaný 2/ podľa žalobcu neevidoval doručenie predmetného oznámenia na uvedenú e-mailovú adresu, avšak žalobca disponuje znaleckým posudkom č. 180/2018 vypracovaným Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline, z ktorého vyplýva, že predmetná elektronická správa bola odoslaná.

2.2. Aj keby bolo sporné odoslanie a doručenie oznámenia žalovanému 2/ na elektronickú adresu, žalobca má za to, že splnil povinnosť podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE odovzdaním oznámenia na poštovú prepravu dňa 15. augusta 2017 spravujúc sa oznámením Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“ alebo „Úrad“) zverejneným na jeho webovom sídle, že výrobca elektriny si splní svoju oznamovaciu povinnosť voči Úradu už zaslaním oznámenia k 15. augustu. Vo vzťahu k ÚRSO tak nejde o hmotnoprávnu lehotu, ale o lehotu procesnoprávnu. Rovnakým spôsobom je potrebné podľa žalobcu posudzovať lehotu podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE za procesnoprávnu aj voči žalovanému 2/ ako prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy. Napriek uvedenému žalovaný 2/ oznámil žalobcovi, že si nespĺnil oznamovaciu povinnosť, a preto nemá právo na podporu vo forme doplatku na elektrinu vyrobenú v roku 2018.

2.3. Žalobca uviedol, že má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keď má za to, že splnil zákonom stanovenú informačnú a oznamovaciu povinnosť, a teda mu vzniklo právo na uplatnenie podpory vo forme doplatku na elektrinu vyrobenú v rokoch 2017 a 2018. Žalobca je toho názoru, že nemá možnosť domáhať sa žalobou podanou voči žalovanému 2/ splnenia povinnosti, keďže nemôže žalovanému 2/ vystaviť účtovný doklad (faktúru). Pre vystavenie účtovného dokladu je nevyhnutné, aby žalovaný 2/ uzatvoril so žalobcom zmluvu o doplatku, v ktorej pridelí žalobcovi ako výrobcovi elektriny jedinečné fakturačné a identifikačné číslo zdroja, ktoré je výrobca elektriny povinný v každej faktúre uviesť. Vystavenie faktúry je nevyhnutnou podmienkou pre to, aby sa žalobca mohol domáhať zaplatenia pohľadávky - podpory formou doplatku voči žalovanému 2/ a následne uplatniť svoje právo žalobou na plnenie.

2.4. K žalobe žalobca pripojil nasledovné listinné dôkazy: stavebné povolenie z 3. novembra 2016; kolaudačné rozhodnutie z 20. decembra 2016; protokol o vykonaní funkčnej skúšky z 21. decembra 2016; preberací protokol; rozhodnutie Úradu z 23. januára 2017, č. 0084/2016/E-KV; rozhodnutie ÚRSO z 3. februára 2017, č. 0087/2017/E-KV; rozhodnutie Úradu z 30. októbra 2017, č. 0017/2018/E-KV; potvrdenie Úradu o pôvode elektriny vyrobenej vysokoúčinnou kombinovanou výrobou z 22. júna 2017 č. 0098/2017/PoP-KV, potvrdenie ÚRSO o pôvode elektriny vyrobenej vysokoúčinnou kombinovanou výrobou z 3. apríla 2018, č. 0104/2018/PoP-KV; e-mailovú komunikáciu žalobcu so zamestnancom žalovaného 2/ Tomášom A.; oznámenie podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE z 10. decembra 2016 a zo 14. augusta 2017 s fotokópiami podacích lístkov; informácie žalovaného 2/ o spôsobe požiadania podpory; stanovisko ÚRSO k posudzovaniu splnenia povinnosti podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE voči Úradu; žiadosť žalobcu o vyplatenie doplatku pre rok 2018 z 31. mája 2018; oznámenie žalovaného 2/ o zániku práva na podporu z 25. júna 2018; rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2017, sp. zn. 4Cob/11/2017 a znalecký posudok č. 180/2018 vypracovaný Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline.

3. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení zo 7. augusta 2019 navrhli žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

4. Vo svojom vyjadrení žalovaní 1/ a 2/ poukázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) z 22. marca 2017, sp. zn. PL. ÚS 50/2015 a uviedli, že podpora poskytovaná výrobcami elektriny podľa zákona o OZE má priamy vplyv na cenu elektriny pre všetkých koncových odberateľov elektriny, a to prostredníctvom tarify za prevádzkovanie systému ako regulovanej položky v celkovej cene elektriny. Za účelom správneho nastavenia výšky tarify ako aj zefektívnenia celého systému podpory tak musia prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav, ako aj ÚRSO vedieť a mať údaje o tom, či si výrobca v nasledujúcom kalendárnom roku uplatňuje podporu a v prípade, že áno, na aké množstvo elektriny, a to všetko za účelom, aby bol celý systém podpory správne a spravodlivo finančne a ekonomicky vybalansovaný.

4.1. Zákon o OZE v ustanovení § 4 ods. 2 písm. c/ rozlišuje dve časové pásma a to do 15. augusta a po 15. auguste. Uvedené znamená, že ako bolo zariadenie výrobcu uvedené do prevádzky do 15. augusta príslušného roka, je výrobca elektriny povinnosť splniť povinnosť podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ do 15. augusta, ak bolo uvedené do prevádzky po tomto dátume, je výrobca elektriny povinný splniť predmetnú povinnosť najneskôr 30 dní pred uvedením zariadenia výrobcu do prevádzky.

4.2. Zariadenie žalobcu bolo uvedené do prevádzky dňa 21. decembra 2016, preto bol žalobca povinný pri uplatňovaní podpory na rok 2017 informovať prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy o využití práva na podporu najneskôr 30 dní pred uvedením zariadenia do prevádzky, teda najneskôr do 21. novembra 2016. Žalovaný 2/ do daného termínu neobdržal od žalobcu oznámenie o uplatnení podpory v súlade s ustanovením § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE.

4.3. Žalovaní 1/ a 2/ poukázali na to, že ak by žalovaný 2/ zabezpečoval pre žalobcu podporu počas kalendárneho roka 2017, hoci si žalobca nesplnil povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE, žalovaný 2/ by sa dopustil porušenia zákona, za ktoré by mohol byť sankcionovaný. Lehoty na vykonanie povinností uvedených v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o OZE sú podľa žalovaných 1/ a 2/ presne a jednoznačne stanovené zákonom, pričom zákon neumožňuje odpustenie zmeškania lehôt a ani ich predĺženie, a to ani v situácii, ak existujú objektívne alebo subjektívne prekážky pre splnenie predmetných povinností na strane povinného subjektu. Právny následok nespĺnenia predmetných povinností v zákonom stanovených lehotách nastáva bez ohľadu na akékoľvek objektívne alebo subjektívne skutočnosti, ktoré žalobcovi mohli zabrániť splniť si zákonné povinnosti v stanovených lehotách.

4.4. K nespĺneniu povinnosti podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. c/ zákona o OZE žalobcom pre rok 2018 žalovaní 1/ a 2/ uviedli, že zákonná lehota upravená v uvedenom zákonom ustanovení je lehotou hmotnoprávnou, pričom v stanovenej lehote (k 15. augustu 2017) žalovanému 2/ nebola doručená žiadna zásielka, ktorou by si žalobca splnil svoju oznamovaciu povinnosť. Žalovanému 2/ bola doručená zásielka, na ktorú žalobca poukazoval v žalobe, až dňa 16. augusta 2017. Pre posúdenie charakteru lehoty podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ je vylúčená aplikácia ustanovenia § 17 zákona o OZE, keďže § 4 ods. 2 neupravuje postup výrobcu elektriny s právom na podporu v konaní, ale upravuje jeho povinnosti v oblasti hmotného práva. Záver, že sa jedná o hmotnoprávnu lehotu, vyplýva podľa žalovaných 1/ a 2/ aj z nálezu ústavného súdu sp. zn. PL ÚS 50/2015.

4.5. Žalovaný 2/ poukázal na to, že žalobcom uvádzaný e-mail mu nebol doručený, pričom lustroval bez úspešného výsledku viaceré e-mailové adresy žalobcu, a to <robert.prochazka@nevernet.sk>, <robert.prochazka@nevernet.com>, <róbert.procházk@nevernet.com>, ako aj e-mailové adresy žalovaného 2/ <vyroba.doplatok@zsdisk.sk>, <vyrobca@zsdisk.sk> a <dodavatel@zsdisk.sk>. Žalovaný 2/ poukázal aj na čestné prehlásenie jeho zamestnanca Mgr. Tomáša Eršeka, ktorému nemal byť dňa 15. augusta 2017 doručený žiadny e-mail od žalobcu.

4.6. Vo vzťahu k žalobcom predloženému znaleckému posudku žalovaní 1/ a 2/ uviedli, že znalecký posudok bol vypracovaný zaujatou osobou a navyše absolútne neodborne, keď znalec skúmal pevný disk a nie mailový server (či už prijímajúci alebo odosielaajúci).

4.7. Žalovaní 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení namietli nedostatok pasívnej legitimácie žalovaného 1/, keďže žalovaný 1/ nie je subjektom, ktorý by mal podľa zákona o OZE vyplácať doplatok (podporu) a nedostatok naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe. Tvrdenie žalobcu, že nemá možnosť domáhať sa splnenia povinnosti, lebo nemôže vystaviť faktúru, označili žalovaní za nepravdivé, keďže povinnou obsahovou náležitosťou faktúry v zmysle ustanovenia § 74 zákona č. 222/2004 Z. z. nie je jedinečné fakturačné a identifikačné číslo zdroja, žalovaný 2/ s výrobcou elektriny s právom na podporu nikdy neuzatváral písomnú zmluvu o doplatku, pričom predpokladom na zaplatenie doplatku je žiadosť spolu s účtovným dokladom, čo vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 1 písm. c/ zákona o OZE. Žalovaní poukázali na to, že povinnou náležitosťou faktúry je okrem zákonných požiadaviek množstvo elektriny na doplatok (v MWh), jednotková cena elektriny v zmysle cenového rozhodnutia ÚRSO, výška doplatku a kópia technickej špecifikácie pre zasielanie dát, teda údaje a informácie, s ktorými žalobca disponuje. Žalobca presne vie, aké množstvo elektriny v rokoch 2017 a 2018 vyrobil a na ktoré by si uplatnil doplatkovú sumu. Koniec koncov spôsob výpočtu doplatku je upravený v ustanovení § 6 ods. 1 písm. c/ zákona o OZE. Záverom žalovaní 1/ a 2/ uviedli, že k „porušeniu“ práva žalobcu došlo pred viac ako 2 rokmi a v danom prípade bolo možné žalovať priamo na uloženie povinnosti (na zaplatenie konkrétne vyčíslenej peňažnej čiastky, ktorej výšku žalobca pozná).

4.8. Žalovaní 1/ a 2/ k svojmu vyjadreniu priložili nálezy ústavného súdu z 22. marca 2017 sp. zn. PL ÚS 50/2015 a z 31. januára 2019, sp. zn. IV. ÚS 491/2018, stanovisko k znaleckému posudku č. 180/2018, zmluvu o výkone znalca, záverečnú správu NKÚ za rok 2018, výzvy žalovaného 2/ adresované žalobcovi na splnenie si oznamovacej povinnosti.

5. Žalobca v replike zo 16. septembra 2019 vzal žalobu voči žalovanému 1/ späť. K argumentácii prednesenej žalovanými žalobca uviedol, že závery vyslovené v náleze ústavného súdu sp. zn. PL ÚS 50/2015 nemajú žiadny vplyv na rozhodovaný spor. Následne žalobca predniesol vlastnú argumentáciu týkajúcu sa lehoty uvedenej v ustanovení § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE, z ktorej vyplýva, že z

legislatívnej formulácie nie je možné vyvodiť záver, že v termíne k 15. augustu má byť notifikácia už v dispozičnej sfére adresáta, pričom opätovne poukázal na oznam ÚRSO zverejnený na jeho webovom sídle.

5.1. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení, žalobca uviedol, že sa u žalovaného 2/ snažil domôcť stanoviska ohľadom doplatku na roky 2017 a 2018, pričom až po opakovaných urgenciách obdržal negatívne stanovisko a preto mu nebolo zo strany žalovaného 2/ oznámené tzv. číslo registrácie, ktoré je potrebné k vystaveniu faktúry. Určovacím výrokom súdu by sa podľa žalobcu odstránil jeho stav právnej neistoty a tým sa zabezpečí ochrana jeho práv.

6. Žalovaní 1/ a 2/ v duplike z 3. októbra 2019 zdôraznili, že v náleze ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/2015 možno nájsť odpoveď na spornú otázku týkajúcu sa charakteru lehoty podľa ustanovenia § 4 ods. 2, keď ústavný súd zvýraznil, že sa v danom ustanovení upravuje súkromnoprávny vzťah s tým, že povinnosť výrobcu elektriny je daná primárne vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy ako subjektom súkromného práva, čo má vplyv na posúdenie, či si žalobca uplatnil nárok na podporu včas, keď jeho oznámenie bolo žalovanému 2/ doručené až 16. augusta 2017. Pokiaľ žalobca spochybňoval závery z nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 491/2018, žalovaní 1/ a 2/ poukázali na odôvodnenie nálezu, z ktorého je zrejmé, že názor ÚRSO nie je pre vzťah dvoch súkromnoprávných subjektov smerodajný. Dôkazné bremeno, či si žalobca splnil oznamovaciu povinnosť, je na žalobcovi a nie na žalovaných, keďže žalobca preukázal len to, že zásielku podal na poštovú prepravu dňa 15. augusta 2017 a nie aj to, že do 15. augusta 2017 bola táto zásielka žalovanému 2/ doručená.

6.1. Záverom žalovaní uviedli, že ak došlo k dokonaniu porušenia subjektívneho práva, možno žalovať priamo na plnenie, resp. na reparáciu škodlivých právnych následkov iným prostriedkom obrany. Na požadovanom určení tak neexistuje naliehavý právny záujem, keďže žalobca mohol dosiahnuť reparáciu údajných škodlivých následkov neoprávneného neposkytnutia podpory zo strany žalovaných v rokoch 2017 a 2018 prostredníctvom žaloby na plnenie. Podaná žaloba tak nemôže naplniť svoju preventívnu funkciu. Ani argumentácia žalobcu spočívajúca v tom, že rozhodnutím o existencii práva môže byť do budúcnosti vyriešený právny základ na poskytovanie podpory neobstojí, pretože výrok rozsudku by sa týkal existencie nároku na podporu iba na roky 2017 a 2018, a teda nebol by rozhodnutím súdu právny základ na poskytovanie podpory prostredníctvom žalovaného vyriešený.

7. Na prejednanie veci súd nariadil pojednávanie na termín dňa 3. septembra 2021 o 10:30 hod., ktorého sa zúčastnili žalobca a právni zástupcovia strán sporu, ktorí zotrvali na svojich doterajších písomných vyjadreniach, ktoré doručili súdu.

8. Z vyjadrení strán počas súdneho sporu mal súd za nesporné, že žalobca je výrobcom elektriny, ktorý má za splnenia podmienok v zákone o OZE nárok na podporu vyplácanú prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy (v rozhodovanej veci žalovaným 2/). Sporné bolo, či má žalobca na požadovanom určení naliehavý právny záujem a v prípade kladnej odpovede na predmetnú otázku, či z jeho strany boli splnené podmienky podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE.

9. Pre posúdenie otázky, či má žalobca naliehavý právny záujem na požadovanom určení vo vzťahu k žalovanému 2/, vykonal súd dokazovanie oboznámením rozhodnutiami ÚRSO z 3. februára 2017, č. 0087/2017/E-KV a z 30. októbra 2017, č. 0017/2018/E-KV; potvrdeniami ÚRSO z 22. júna 2017, č. 0098/2017/PoP-KV a z 13. apríla 2018, č. 0104/2018/PoP-KV; oznámením podľa § 4 od. 2 písm. c/ zákona o OZE z 10. decembra 2016; oznámením podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE zo 14. augusta 2017 a oznámením žalovaného 2/ o tom, ako požiadať o podporu formou doplatku.

9.1. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalobca disponoval všetkými údajmi a dokladmi potrebnými, aby mohol požiadať žalovaného 2/ o poskytnutie podpory vo forme doplatku, čo nakoniec aj žalobca urobil (sporná bola len včasnosť doručenia oznámenia). Žalobca disponoval cenovým rozhodnutím ÚRSO a aj potvrdením ÚRSO o pôvode elektriny, pričom s poukazom na zákonom upravený spôsob výpočtu doplatku žalobca disponoval údajom o cene elektriny pre stanovenie doplatku v zmysle cenového rozhodnutia vo výške 76,06 eur/MWh (na rok 2017) a vo výške 71,38 eur/MWh (na rok 2018), údajom o celkovom inštalovanom výkone zdroja energie (999 kW) ako aj o predpokladanom množstve elektriny, na ktoré si chcel žalobca uplatniť podporu vo forme doplatku (5500 MWh v roku 2017 a 5600 MWh v roku 2018).

9.2. Súd nevykonal dokazovanie ďalšími stranami navrhnutými a predloženými dôkazmi, pretože ich vykonanie by bolo neehospodárne a neúčelné vzhľadom na primárnu povinnosť súdu posúdiť, či mal žalobca na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Tieto dôkazy súd vyhodnotil v rámci

skúmania naliehavého právneho záujmu ako nadbytočné, keďže sa týkali vecného posúdenia žalobného návrhu.

9.3. Vecné posúdenie žalobného návrhu by bolo možné výlučne v prípade, ak by súd dospel k záveru, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. K rozsahu dokazovania a vysporiadania sa s dôkaznými návrhmi súd poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ v príslušnom gramatickom tvare) z 31. mája 2017, sp. zn. 3Obdo/22/2017, v zmysle ktorého „pre rozhodnutia súdov nižšej inštancie bol rozhodujúci záver o neexistencii naliehavého právneho záujmu, preto nebolo ich povinnosťou uviesť, z ktorých dôkazov vychádzali a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadili, čo by bolo významné, ak by súdy posudzovali podanú určovaciu žalobu z vecnej stránky. V tejto súvislosti dáva dovolací súd do pozornosti, že ak súd zamietá žalobu na určenie, či tu právo alebo právny vzťah je, alebo nie je pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na takomto určení, je vylúčené, aby súd súčasne preskúmal žalobu z vecnej stránky“ (viď bod 25. odôvodnenia predmetného uznesenia, a rovnako aj k tomu súvisiace uznesenie ústavného súdu o odmietnutí ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej z 15. novembra 2017, sp. zn. I. ÚS 571/2017).

10. Podľa ustanovenia 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C.s.p.“), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

10.1. Podľa ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o OZE v znení účinnom do 31. decembra 2018, výrobca elektriny s právom na podporu je povinný

a/ predložiť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy potvrdenie o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov energie alebo potvrdenie o pôvode elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou vydané za predchádzajúci kalendárny rok,

b/ oznámiť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy, s ktorým má uzavretú zmluvu o dodávke elektriny, predpokladanú charakteristiku svojej dodávky v termínoch uvedených v prevádzkovom poriadku prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy, ak celkový inštalovaný výkon zariadenia je väčší ako 1 MW,

c/ oznámiť Úradu a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy uplatnenie podpory podľa § 3 ods. 1 písm. b/ a c/, vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny, vždy k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok; pri zariadeniach výrobcu elektriny uvedených do prevádzky po 15. auguste je výrobca elektriny povinný informovať prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy o využití práva podľa odseku 1 najneskôr 30 dní pred uvedením zariadenia výrobcu elektriny do prevádzky,

d/ vrátiť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy doplatok podľa § 3 ods. 1 písm. c/, ktorý mu bol vyplatený v rozpore s podmienkami podpory podľa tohto zákona.

10.2. Výrobca elektriny s právom na podporu, ktorý nespĺní povinnosti podľa odseku 2, si nemôže na elektrinu vyrobenú v danom zariadení na výrobu elektriny uplatniť právo podľa odseku 1 písm. b/ a c/ na nasledujúci kalendárny rok (ods. 3).

10.3. Podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o OZE v znení účinnom do 31. decembra 2018, pri stanovení ceny sa rozumie

a/ cenou elektriny cena elektriny schválená alebo určená Úradom podľa osobitného predpisu pre elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie alebo elektrinu vyrobenú vysoko účinnou kombinovanou výrobou,

b/ cenou elektriny na straty aritmetický priemer cien elektriny na účely pokrytia strát všetkých prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav; ceny elektriny na účely pokrytia strát pre prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav sú schválené alebo určené úradom,

c/ doplatkom rozdiel medzi cenou elektriny a cenou elektriny na straty, ktorý uhrádza výrobcovi elektriny z obnoviteľných zdrojov energie alebo výrobcovi elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy, do ktorej je zariadenie výrobcu elektriny pripojené alebo na vymedzenom území ktorého sa nachádza.

11. Vzhľadom k tomu, že žalobca vzal žalobu voči žalovanému 1/ pred prvým pojednávaním späť, súd konanie voči žalovanému 1/ podľa ustanovenia § 145 ods. 1 C.s.p. zastavil (výrok I.).

12. Základným predpokladom pre úspech určovacej žaloby podľa § 137 písm. c/ C.s.p. (a vôbec aj pre možnosť meritórneho posudzovania žaloby) je existencia naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Naliehavý právny záujem musí mať žalobca tak v čase podania žaloby, ako aj v čase rozhodovania súdu.

13. Pokiaľ ide o existenciu naliehavého právneho záujmu, súd poukazuje na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, v zmysle ktorej platí, že:

13.1. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. v znení účinnom do 30. júna 2016 (rovnako aj podľa § 137 písm. c/ C. s. p.) vtedy, ak je určovací žaloba schopná odstrániť existujúcu neistotu medzi stranami sporu a poskytnúť pevný základ pre ich právny vzťah, za predpokladu, že túto neistotu nie je možné odstrániť iným prostriedkom ochrany práv (k tomu vid' rozsudok najvyššieho súdu z 11. decembra 2019, sp. zn. 2ObdoV/11/2019 publikovaný v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2020 pod R 47/2020).

13.2. Právny záujem na určení je daný predovšetkým tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Ak však k porušeniu práva už došlo, a je teda možné žalovať na splnenie povinnosti, ktorá z porušenia práva vyplýva (§ 80 písm. b/ O.s.p.), nemá preventívna ochrana poskytovaná inak podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. žiadny zmysel (k tomu vid' judikát R 17/1972).

13.3. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovací žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (k tomu vid' rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/31/2011 a 4Cdo/89/2007).

13.4. Určovací žaloba má spravidla preventívny charakter - jej účelom je poskytnúť ochranu práva žalobcu predovšetkým skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva (určovací žaloba preto vo všeobecnosti nie je opodstatnená tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené a kde je namieste žaloba o splnenie povinnosti (§ 80 písm. b/ O.s.p.). V prípade možnosti žalovať priamo splnenie povinnosti treba preto vždy považovať za neprípustnú určovaciu žalobu, ktorá neslúži potrebám praktického života, spornosť nerieši (neodstraňuje) a len vedie k nárastu počtu súdnych sporov. Uvedená zásada, že žalobca sa nemôže žalobou úspešne domáhať určenia právneho vzťahu alebo práva tam, kde sa môže domáhať splnenia povinnosti podľa § 80 písm. b/ O.s.p., však neplatí vtedy, ak žalobca (napriek možnosti domáhať sa priamo splnenia povinnosti) preukáže, že má naliehavý právny záujem na určení určitého práva alebo právneho vzťahu; v takomto prípade treba jeho určovaciu žalobu považovať za procesne prípustnú. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu a predíde sa žalobe na plnenie). Treba zdôrazniť, že nejde o určovaciu žalobu samu, ale o to, čoho (akého určenia) sa žalobca domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovací žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie [k tomu vid' rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/112/2004 (publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 81/2006) a obdobne aj 4Cdo/49/2003 (publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 75/2003) a 3Cdo/53/2007].

14. Zohľadňujúc citované judikatórne východiská dospel súd k záveru, že žalobca nemá v predmetnom spore naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

14.1. Pri vyslovení predmetného záveru poukazuje súd aj na znenie ustanovenia § 4 ods. 3 zákona o OZE, z ktorého vyplýva, že o právo na podporu musí výrobca elektriny (v danom prípade žalobca) požiadať prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy (žalovaného 2/) každoročne s tým, že na vznik nároku na podporu musí výrobca elektriny splniť za každý jeden rok podmienky uvedené v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o OZE.

14.2. S poukazom na žalobný návrh súd uvádza, že žalobca sa domáhal určenia, že má právo na podporu za roky 2017 a 2018. Pri zohľadnení ustanovenia § 4 ods. 2 a ods. 3 zákona o OZE - v zmysle

ktorých je právo výrobcu elektriny na podporu každoročne viazané na splnenie predpísaných povinností zo strany výrobcu - je zrejmé, že rozhodnutím súdu o predmetnej určovacej žalobe by sa nevytvoril pevný základ vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 2/ a nedošlo by ním k odstráneniu právnej neistoty medzi stranami sporu (medzi žalobcom a žalovaným 2/).

15. Naopak k odstráneniu neistoty medzi stranami mohlo v danom prípade prísť len podaním žaloby na plnenie podľa ustanovenia § 137 písm. a/ C.s.p. V konaní o žalobe na plnenie by sa rozhodnutím súdu záväzne vyriešilo, či bol žalovaný 2/ povinný vyplatiť žalobcovi doplatok za roky 2017 a 2018. V konaní o žalobe na plnenie by sa tak záväzným a definitívnym spôsobom rozhodlo, či žalobcovi vzniklo v rokoch 2017 a 2018 voči žalovanému 2/ právo na podporu vo forme doplatku.

15.1. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že určovacia žaloba sa vyznačuje predovšetkým preventívnym charakterom, teda má význam vtedy, keď k porušeniu práva žalobcu ešte nedošlo (t. j. keď je právo žalobcu len ohrozené). V rozhodovanom spore však k zásahu do práv žalobcu (resp. k porušeniu jeho práv) už došlo tým, že žalovaný 2/ žalobcovi nevyplatil podporu vo forme doplatku za roky 2017 a 2018, a preto preventívna ochrana poskytovaná určovacou žalobou nemá žiadny právny význam. Podľa názoru je zrejmé, že postavenie žalobcu by ostalo neisté bez ohľadu na rozhodnutie o podanej určovacej žalobe.

15.2. Ešte významnejšia skutočnosť odôvodňujúca nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení spočíva v tom, že rozhodnutie o predmetnej žalobe predstavuje len vyriešenie predbežnej otázky pre žalobu na plnenie, keďže požadovaný určovací žalobný návrh v celom rozsahu kopíruje predbežnú otázku, ktorá by bola významná pre rozhodnutie o žalobe na plnenie v podobe nároku na vyplatenie doplatku za roky 2017 a 2018. Je tak zrejmé, že rozhodnutie o určovacej žalobe by predstavovalo len základ pre žalobu na plnenie, a teda by viedlo k „zbytočnému“ rozmnožovaniu sporov, keďže aj po vyhovujúcom rozhodnutí súdu by žalobca musel iniciovať iné konanie, a to konanie o zaplatenie sumy doplatku za roky 2017 a 2018. Preto nie je možné dospieť k záveru, že by žalobca mal na požadovanom určení naliehavý právny záujem.

15.3. Podľa názoru súdu mal žalobca k dispozícii efektívny spôsob ochrany svojich porušených subjektívnych práv v podobe žaloby na plnenie.

16. Podaná určovacia žaloba tak v okolnostiach rozhodovaného sporu neprestavuje procesne prípustný nástroj ochrany práv žalobcu.

17. Tvrdenia žalobcu, že nemohol podať žalobu na plnenie, a že sa ochrany svojich práv mohol domáhať len určovacou žalobou, súd vyhodnotil ako účelové.

17.1. V prvom rade zákon o OZE neupravuje ako zmluvný typ žalobcom uvedenú „zmluvu o doplatku“, preto nie je možné dospieť k záveru, že by poskytnutie doplatku bolo podmienené uzatvorením zmluvy medzi výrobcou elektriny (žalobcom) a prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy (žalovaným 2/).

17.2. Taktiež súd poukazuje na to, že žalobca disponoval všetkými potrebnými údajmi na výpočet sumy doplatku, na ktorú by mal nárok vo forme podpory za roky 2017 a 2018, a preto je zrejmé, že žalobca sa mohol domáhať ochrany svojich práv podaním žaloby na plnenie voči žalovanému 2/, ktorou by sa voči nemu domáhal zaplatenia sumy, ktorú požadoval od neho na základe oznámenia podľa ustanovenia § 4 od. 2 písm. c/ zákona o OZE z 10. decembra 2016 a na základe oznámenia podľa § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE zo 14. augusta 2017.

18. Len ako poznámku záverom k argumentácii žalobcu, ktorú predniesol v spore (bez potreby osobitného vyhodnocovania pre záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení), a ktorá sa týkala odkazu na rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2017, sp. zn. 4Cob/11/2017 a stanoviska Úradu k výkladu charakteru lehoty podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE ako lehoty procesnoprávnej, dáva súd do pozornosti, že:

18.1. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2017, sp. zn. 4Cob/11/2017 bol zrušený uznesením najvyššieho súdu z 27. augusta 2019, sp. zn. 2Obdo/18/2018, ktoré bolo následne publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2020 ako judikát pod R 58/2020 s právnou vetou v znení: „Výrobca elektriny má právo uplatniť si právo na podporu za nasledujúci kalendárny rok len v prípade, ak najneskôr do 15. augusta doručí prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy oznámenie podľa § 4 ods. 2. písm. c/ zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby v znení účinnom do 31. decembra 2018. Pre dodržanie lehoty a pre zachovanie práva na podporu

za nasledujúci kalendárny rok tak nepostačuje, ak výrobca elektriny odovzdá predmetné oznámenie adresované prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy na poštovú prepravu v posledný deň zákonom určenej lehoty (t. j. 15. augusta).“ Následne podaná ústavná sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu najvyššieho súdu z 27. augusta 2019, sp. zn. 2Obdo/18/2018 bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená uznesením ústavného súdu zo 6. februára 2020, sp. zn. II. ÚS 52/2020.

18.2. Z ustálenej judikatúry najvyššieho súdu a aj ústavného súdu vyplýva, že ÚRSO nebol oprávnený podávať výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c/ zákona o OZE, a pokiaľ sa výrobcovia elektriny správali ultra vires poskytnutým výkladom zo strany Úradu, nemôže to vyvolávať žiadne právne následky, ako to vyplýva z uznesení najvyššieho súdu z 20. novembra 2019, sp. zn. 3Obdo/72/2019 a z 24. júna 2020, sp. zn. 3Obdo/116/2019, ako aj z nálezu ústavného súdu z 31. januára 2019, sp. zn. IV. ÚS 491/2018 a jeho uznesením z 27. októbra 2020, sp. zn. I. ÚS 487/2020, ktorým bola ako zjavne neopodstatnená odmietnutá ústavná sťažnosť podaná proti uzneseniu najvyššieho súdu z 20. novembra 2019, sp. zn. 3Obdo/72/2019.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené právne závery (k tomu viď v podrobnostiach body 13., 14., 15., 16. a 17. odôvodnenia rozsudku) súd konštatuje, že žalobca nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem.

19.1. Preto súd rozhodol tak, že žalobu žalobcu voči žalovanému 2/ ako nedôvodnú zamietol (výrok II).

20. O trovách konania žalovaného 1/ rozhodol súd podľa ustanovenia § 256 ods. 1 v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanému 1/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

20.1. Pri odôvodnení tohto záveru súd vychádzal zo skutočnosti, že žalobca procesne zavinil zastavenie konania voči žalovanému 1/, keďže voči nemu vzal späť žalobu bez uvedenia dôvodu.

20. O trovách konania žalovaného 2/ súd rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 C.s.p. a žalovanému 2/, ktorý mal vo veci plný úspech priznal voči žalobcovi náhradu trov konania vo výške 100 % (výrok IV.).

21. O výške náhrady trov konania žalovaných 1/ a 2/ rozhodne súdny úradník súdu prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Bratislava I.

Odvolanie má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.) obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) [§ 363 C. s. p.].

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a/ neboli splnené procesné podmienky,

b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C. s. p.).